



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

195. An Episcopus possit absolvere à censuris reservatis Papæ, existente impedimento illum adeundi? ita tamen, ut cessante impedimento, teneatur adire saltem per Procuratorem sub pœna reincidentiae; ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

nem commississe cuiusque facultatem habenti, ut de censura juris non reservata dictum est, iura autem relata procedunt de censura speciali, ergo: & tandem hanc sententiam post hæc scripta invenio docere etiam Præpositum in 3. p. q. 1. de cens. in comm. dub. 13. n. 90. ubi sic ait: Dico secundo eos, qui possunt absolvere à censuris latis à jure, posse etiam absolvere à censuris latis ab homine per sententiam generalem, quæ scilicet habet per modum præcepti: ut si Episcopus præcipiat sub pena excommunicationis, ut omnes beneficiarii resideant, verisimile est non solum Episcopum posse absolvere, sed etiam alium, qui potest absolvere ab excommunicatione lata à jure, quia respectu talium censurarum non ita urgent textus, qui semper mentionem faciunt casus particularis, neque ex ullo urgenti principio contrarium videtur posse ostendi; & de cætero satis commodè idem de his potest esse iudicium, quod est de censuris latis à jure.

RESOL. CXCV.

Quisnam possit absolvere à censura juris nemini reservata?

Idem est de censura permanente, & imposita per modum statuti?

Et an absolutio excommunicationis majoris impendi possit extra Confessionem Sacramentalem, tam ab Episcopo, quam à Parocho, aut Confessario Ordinario: Ex part. 5. tr. 9. Refol. 5.

Quoad hoc §. 1. **H**anc potestatem non habere Parochum, aut alium Sacerdotem, docet Paludanus in 4. dist. 8. q. 5. art. 1. Durand. q. 4. Covarr. 1. p. §. 12. numero 5. quia Parochus non habet ex suo officio jurisdictionem in foro exteriori, quæ necessaria est ad absolutionem ab excommunicatione majori. Vide etiam Fabrum de cens. in 4. sent. dist. 25. q. 1. disput. 4. cap. 8. num. 250. ubi firmat hanc opinionem variis rationibus.

2. Sed ego respondeo ad dubium quæsitum, quod à supradicta excommunicatione absolvere potest Episcopus jure ordinario, ut habetur in cap. nuper; §. in 2. casu, de sententia excommunicationis, & docent omnes cum D. Thomas in addition. quest. 24. & 21. Et ratio est, quam tradit Innocent. III. in dicto cap. nuper, quod scilicet ipso, quod à jure non receivetur, videtur committi jurisdictionem habentibus, quam rationem latè expendit Suarez sessione 4. & quamvis in dicto cap. nuper, solum fiat mentio de minori excommunicatione; ratio tamen assignata etiam currit in majori, & idem est de Capitulo Sede vacante, & de Abbatibus ac aliis Prælatibus Religiosorum, qui habent jurisdictionem quasi Episcopalem, hoc est, fori contentiosi, ut docet Suarez sess. 3. & Sayrus cap. 19. num. 11. & sequentibus, contra Covarruviam, & alios, quamvis Parochus hanc potestatem non habeat jure ordinario, & ex vi sui muneris, sicut habet eam Episcopus, sed ex commissione à Summo Pontifice factam in prædicto cap. nuper. Atque ita licet Parochus ligare per censuram minimè possit, poterit nihilominus ex commissione absolvere: & idem existimo dicendum de quolibet Sacerdote habente potestatem absolvendi à mortalibus, quia iste dici potest proprius Sacerdos, cui in dicto cap. commissio datur. Et ita docet Cornejo in 3. part. tr. 5. de excomm. disp. 11. dub. 1. Præpositus in 3. part. quest. 1. de cens. in comm. dub. 14. n. 91. Turrianus de cens. lib. 2. disput. 19. dub. 6. Villalobos in summ. tom. 1. tract. 17. diff. 28. num. 8. Moscolo in summ. tr. 16. cap. 7. num. 4. Tannerus tom. 4. disput. 6. quest. 10. dub. 6. num. 115.

Filliucius tom. 1. tract. 1. c. 9. n. 283. quibus addit Vaquez, Navarrum, Avilam, & Coninch, quos citat & sequitur Hurtado Complut. de excomm. disp. 11. diff. 2. n. 6. ubi n. 7. observat etiam quod absolutio à dicta excommunicatione majori non solum ab Episcopo potest fieri extra confessionem, sed etiam à proprio Parocho, & à Confessario ordinario, etiam prædictis, & tunc remittatur ad absolutionem à peccatis seu in ordine ad eam, quia potest quis uti potestate sibi concessa quoad aliquid, & nolle ut ea in totum, ut etiam dicemus diff. 5. de absolutione ab excomm. facta virtute Bull. Cruciat. aut alterius similis privilegij, Ita Hurtado.

3. Notandum est hæc cum Villalobos ubi supra n. 11. [Que lo que se ha dicho de la censura, que esta puesta por el derecho y no reservada, tambien se ha de entender de la censura permanente, puesta por via de estatuto de alguna Provincia à Obispo no estando reservada, aunque este confirmada por el sumo Pontifice, porque son de la misma manera que las otras; y corre en ellas la misma razon.] Sic ille.

RESOL. CXCV.

An Episcopus possit absolvere à censuris reservatis Papa, existente impedimento illum adveniendi; ita tamen ut cessante impedimento, teneatur adire, saltem per Procuratorem, sub pena rei incidentie, quam obligationem tenetur illi injungere, si non sit impedimentum pueritiae, quo adhuc cessante adire non tenetur?

Et an qui impediti sunt, si adire queant Nuncium aut Legatum Pontificis, possint absolvi ab Episcopo?

Et docetur, quod si impeditus nequeat Episcopum adire, possit cum supra dicto onere à Parocho absolvi, neque deficiente ab alio Confessario.

Et in textu hujus resolutionis apponuntur impedimenta, quæ excusare possunt excommunicatum à recursu ad Papam.

Et an si impedimentum sit brevis temporis, non possit ab excommunicatione Papa reservata Episcopus absolvere?

Et quid, si ignoratur, quamdiu duraturum est impedimentum? Ex parte 11. tractatu 8. & Muc. 8. Refol. 1.

§. 1. **A**d hoc dubium sic respondet Andr. Mendo Sacerdos in Bull. Cruciat. disp. 23. c. 1. n. 30. Potest quis, non obstante existente impedimento, quod nequit adire Pontificem pro absolutione à reservatis, absolvi ab Episcopo, vel alio, ut supra, ita tamen, ut cessante impedimento, teneatur adire, aliàs reincidet in eandem censuram, nisi sit necesse impedimentum pueritiae, qua adhuc cessante adire debet non tenetur, inferitur ex capite mulieris, & aliis de sentent. excomm. in 6. Hi autem, qui impediti sunt, si adire queant Nuncium, aut Legatum Pontificis, non possunt ab Episcopo absolvi. Ita Bonacina de censur. disp. 1. quest. 3. punct. 2. numero 4. probabile tamen est, posse, ut defendit P. Avila de censur. 2. part. cap. 7. dub. 6. quod si impeditus nequeat adire Episcopum adire, posse cum prædicto onere absolvi, vel à Parocho, aut ab alio confessorio, probabiliter tueretur P. Granado in 3. parte tractatu 10. disputat. 7. leg. numero 12. sed verius est oppositum, quia Pontifex solum ad Episcopos indulget in casu prædicto alio recursum, ut docet Cardinalis Lugo disputat. 20. de penit. numero 225. ita Mendo, cui quidem assentior.

2. Sed aliqui putant in tali casu adendum esse Nuncium, si adiri potest. Ratio est, quia tunc jam adest ad hoc Papæ locum tenens, & ita habetur

habetur in dicto cap. *quamvis*, de sententia excommuni- ubi præcipitur adire Legatum si possit. Quia verò ibi non fit mentio de aliis confessoribus, qui forte habeant ex privilegio facultatem ad absolvendum ab iis, puta- tur Coninch quod etiam si ad sit talis, possit Episco- pus absolvere. Melius tamen Lugo docet nullum esse discrimen quoad hoc inter Legatum, & habentem facultatem absolvendi, cum ille quoque sit dele- gatus à Papa in ea re, & ad illum potest esse re- cursus, cui ex voluntate Papæ commissæ est illa causa.

3. Verum non desunt alij docentes posse etiam Episcopum absolvere à censuris eum, qui licet non possit Summum Pontificem adire, postea tamen re- currere ad Nuncium Summi Pontificis, vel ad alium habentem privilegium absolvendi; quia existente impedimento recurrendi ad Papam, restituitur Epi- scopo ordinaria potestas, quam per reservationem amiserat: ergo non est cur non possit absolvere, nec cur penitens excommunicatus, ad Legatum Apostolicum recurrere teneatur. Adde, reservatio- nem esse odiosam, & strictè interpretandam. Vnde explicari debet de recurso ad solum Papam; ita Hur- tadus, de excommunicato. disp. 15, difficut. 3, n. 10. contra Bonacinam, Peregrinum, & alios; Qui tamen Hur- tadus observat excommunicatum sic absolutum ab Episcopo, teneri post impedimentum se præsentare Pontifici, saltem per procuratorem sub poena rein- cidentie, quam obligationem teneatur illi inungere Episcopus, si non sit impuber.

4. In casu autem quo nec Pontifex, nec Legatus, nec Episcopus, nec alius facultatem habens, adiri possit pro impetrandæ absolute à censuris Papæ reservatis, itante, inquam, tali impedimento, docet Tanner, tom. 4. disp. 6, quest. 10. dub. 6. num. 122. posse talem excommunicatum absolvi à Parocho eoque deficiente, à quolibet confessorio approbato. Vide me ipsum in part. 5. tract. 9. resol. 6. §. non desinam. Et ad confirmationem supradictorum videndus est omnino Magister Ludovicus Bertrandus Loth Do- minicanus in resol. Theolog. tract. 1. quest. 3. art. 1. qui in terminis fortioribus nostram sententiam confir- mat.

5. Ex his omnibus inferitur me rectè his diebus respon- disse, posse Episcopum absolvere duellatorem iuste impeditum si non possit adire Sedem Apostoli- cam, ita docet Navarr. in Manuali c. 27. n. 90. vers. Ad quintum & c. Ngol. de cens. in genere, tab. 1. c. 4. §. 5. n. 13. in fine. Peregr. q. 37. de duello num. 9. Reginald. §. n. 15. 6. Sayr. Suar. Sanch. Avila, Henriq. relati à Bo- nac. tom. 1. de excomm. disp. 2. q. 4. punct. 5. n. 11. Hurtadus de excomm. disp. 15. difficut. 3. num. 10. dicendum est itaque posse Episcopum vel per se, vel per confessa- rium ab ipso in casu particulari delegatum absolvere à casibus Papæ reservatis si iusto impedimento ali- quis ad Sedem Apostolicam non possit pro absolutio- ne adire.

6. Sed si scire cupis quamnam sunt impedimenta, quæ excusare possunt excommunicatum à recurso ad Papam, Respondetur, multa esse, quæ à Doctoribus enumerantur.

7. Primum, periculum mortis in itinere, c. si quis sua- dente, & alios, de sent. excommuni.

8. Secundum, infirmitas longa etiam non periculosa. Ex cap. quod de his de sent. excommuni.

9. Tertio, paupertas; nam & si quis mendicare soleat, non tenetur Romam ire mendicando, & ita intelli- gendum cap. ea noscitur, eod. titulo.

10. Quarto, Aetas, sive senilis ex dicto cap. ea nosci- tur, sive impubescens, cap. quamvis eod. tit.

11. Quinto, sexus feminilis, cap. mulieres eod. tit.

12. Sexto, subjectio filij familias ad Patrem, Tom. V.

& servi ad Dominum, quando sine illorum gravi præjudicio Papam adire non possunt, cap. relatum, eod. tit.

13. Septimò, occupatio circa animarum, vel tempo- rale dominium; quando subiectorum detrimentum timeretur: cap. Ne pro dilatione, de penit. & remissione.

14. Octavò, debilitas in viris delicatis, qui labores itineris sustinere non possunt; cap. Quamvis, ut etiam debilitas in membris in cæco, & claudio cap. Ea no- scitur.

15. Ultimò, quodlibet aliud, quod arbitrio pruden- tis censetur impedimentum grave, & legitimum. Vide Bonacinam de excommuni. disp. 2. q. 4. punct. 5. n. 9. Cor- nejo in 3. par. tract. 5. disp. 11. dub. 2. Peregrinum de duello q. 37. n. 7. & alios, ubi supra.

16. In his igitur impedimentis potest Episcopus absoluteionis beneficium excommunicatis impertiri. Quod si pro certo haberetur, vel probabiliter existi- maretur, esse brevis temporis impedimentum, tunc non possit ab Episcopo absolvi excommunicatus: nam pauci temporis ratio haberi non debet. Ita docet Vgolinus de censur. Ecclesiast. in genere tabul. 1. c. 4. §. 5. num. 16. & Peregrinus loc. cit. si verò ignoraretur quandiu duraturum esset impedimentum, vel diu- turnum fore pro certo, aut probabiliter haberetur, tunc sic impeditum absolvere posset Epi- scopus ab excommunicatione. Ita præcitati Do- ctiores.

RESOL. CXCVI.

Quisnam possit absolvere ab excommunicatione maiori lata à iure, & reservata?

Et an etiam Episcopus possit absolvere ab excommuni- catione reservata à Papa quando delictum est occultum, vel quando excommunicatio est publica, sed excommuni- catus non potest recurrere ad Papam?

Et in corpore huius Resolutionis explanantur impedi- menta, cum quibus excommunicatus excusatur recurrere ad Papam, pro absoluteione reservata.

Et tandem queritur, an excommunicatus impeditus ex su- pradictis causis, & impedimentis, si non potest adire Papam pro absoluteione teneatur adire Legatum, vel alium habentem privilegium Papæ, vel ab Episco- po absolvi possit, & si Episcopum adire non possit, Pa- rochus, & eo deficiente, quivis confessorius approbatus eum absolvere possit?

Et an, qui absolutus est ab Episcopo, teneatur postea, cessante impedimento, se præsentare Pontifici, per se, vel per procuratorem? Ex part. 5. tract. 9. Resol. 6.

§. 1. **R**espondeo eum tantum, cui est reservata, aut ejus superiorem, aut eum, cui ipsi commi- serint, nisi excommunicatus sit in articulo mortis. Nam tunc potest quilibet Sacerdos simplex illum ab- solvere sub onere comparendi coram eo, à quo extra eum articulum erat absolvendus, ut generaliter dici- tur in cap. eos qui de sent. excomm. in 6. exigendo tamen prius juramentum ab excommunicato, exceptis pueris, comparandi.

2. Notandum est tamen hic ex Concilio Triden- tino posse Episcopos absolvere ab excommunicatione reservata Papæ, quando delictum est occultum; sed difficultas est, an etiam possit Episcopus iure ordina- rio absolvere ab excommunicatione, quando est pu- blica, & excommunicatus non potest recurrere ad Pa- pam: Et respondeo affirmativè, ut habetur in cap. de cætero, de sentent. excommuni., & docent Sylvest. ver. excommunicatio 4. n. 7. Navarr. c. 27. n. 9. & alij ista au- tem impedimenta sunt.

Sup. hoc inf. in Ref. 201. & c. & pro juramento parandi in Ref. 204 §. 1. ad med. vers. quod onus, & c.

Sup. hac diff. in Ref. seq. & in Ref. præteri- ta à princi- pio, & inf. in §. ult. huius Ref. post med. vers.